

Baixada al forat de Pedreguer

Jordi Doménech

Centre Excursionista de Pedreguer

Abans de contar com va ser la baixada al Forat, caldria explicar com es va fer el forat i de què es tracta, per la qual cosa ens traslladarem al diumenge 28 d'agost de 1982, al voltant de les set del matí.

Segons va relatar un veí, que estava en una caseta de camp, situada a poc més de cinquanta metres d'on es va produir el fenomen, es va sentir un tro fort, com si hagués caigut un llamp i de seguit un soroll com si estigués plovent. Quan va eixir de casa s'adonà que el terreny estava sec, però hi havia una gran boira roja, i que queia terra del cel. Aleshores, s'aproximà cap a on semblava seguir escoltant-se sorolls i d'on eixia el fum, i va descobrir un forat de dimensions grans; un forat que s'havia engolit quasi un bancal de tarongers sencer.

El forat, popularment conegut com *el Clot del Lirio* (anomenat així perquè el propietari del bancal tenia aquest malnom), es va produir per l'enfonsament de la coberta superficial que tapava un avenc produït per l'acció de l'aigua, quan se'n va retirar tota la terra que omplia una gran escletxa produïda en les eres de la formació de la Terra.

La notícia va arribar aviat a la secció d'espeleologia del Centre Excursionista de Pedreguer, de la qual jo era membre. Aquell mateix matí, ja férem les primeres mesures del forat que

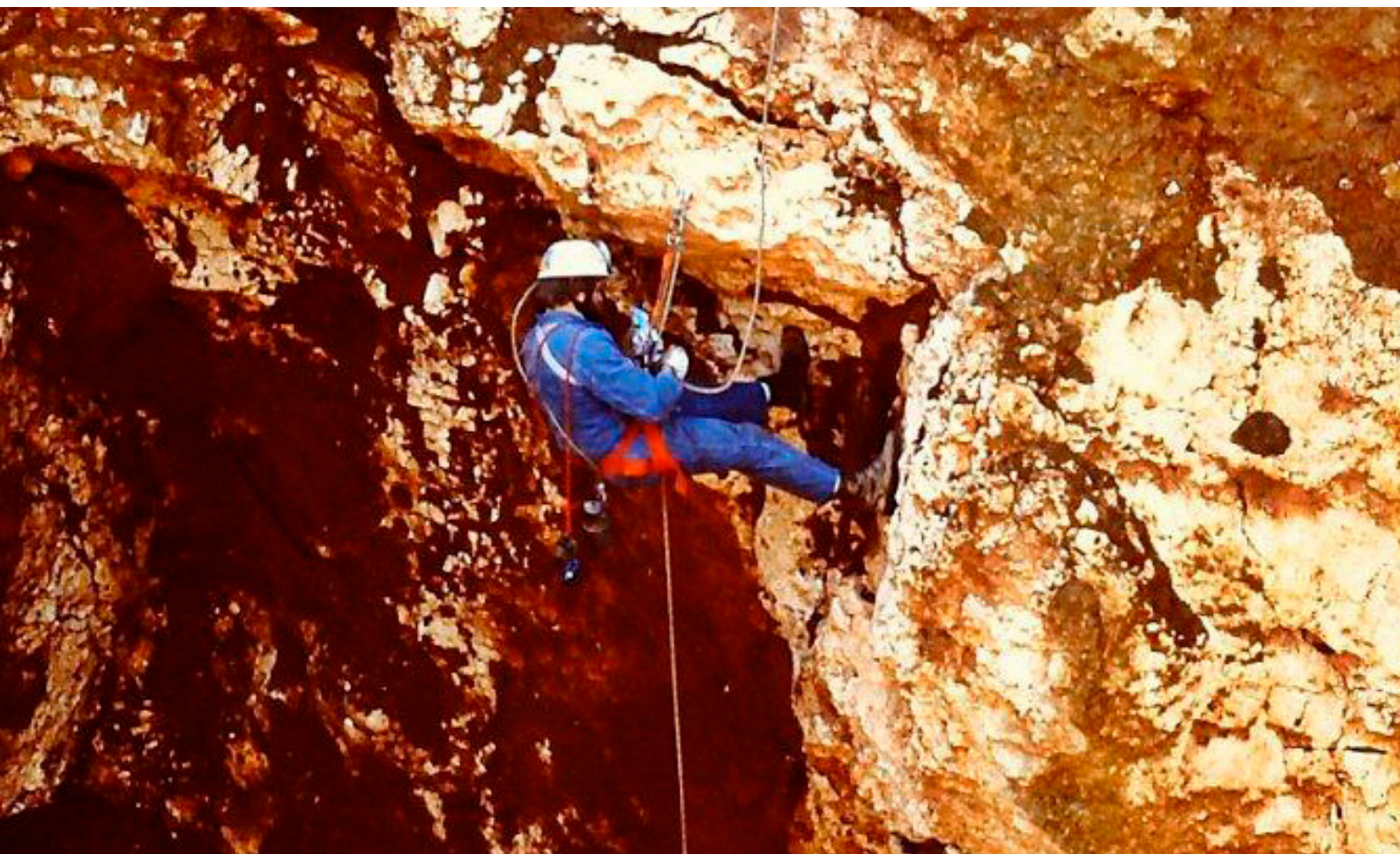
varen donar 9,50 m d'ample per 12 m de llarg i 52 de fondària, amb una rampa lateral de més de 5 m. Després es demostraria que ens quedaren curts mesurant.

El fenomen va ser àmpliament divulgat per premsa i televisió, la qual cosa va produir un pelegrinatge de persones de tot arreu, no sols de la comarca, també vingueren de províncies veïnes, fins a tal punt que l'ajuntament va haver de comprar el bancal i barrar el pas amb una tanca metàl·lica per tal d'evitar accidents. Amb el temps, la tanca ha hagut de ser ampliada. I això tant perquè el clot s'ha fet més gran a causa de l'arrossegament de terres per la pluja, com perquè la primera la varen fer malbé de tant de botar-la per acostar-se al forat.

L'interès per iniciar el descens i l'exploració del Clot del Lirio, s'hagueren d'ajornar, atesa la inestabilitat de la terra del voltant, ja que constantment se sentien sorolls produïts per la caiguda de terra. Així que esperàrem que el temps i les pluges afermaren un poc la boca per a iniciar amb més garanties la davallada.

Finalment, va arribar el dia d'iniciar les exploracions: va ser el 27 de febrer de 1983, mig any després de l'enfonsament.

Després de negociacions amb la Federació Va-

lenciana de Muntanya (aleshores l'espeleologia no comptava amb federació pròpia i estava englobada dins de la de muntanya) es va decidir que els primers que baixarien al Clot, serien els de Pedreguer i el primer *pedreguero* a baixar seria jo, assistit per membres de l'Escola Valenciana d'Espeleologia. Al final vaig ser jo l'únic de Pedreguer que va baixar en companyia de dos companys de l'Escola d'espeleologia.

Eixe dia, sobre les huit del matí ja érem al lloc, per tal de fer noves medicions superficials (la boca havia augmentat fins als 14 m de llarg per 12 d'ample), buscar el lloc més escaient per a col·locar les cordes per al descens, revisar mesures de seguretat, etc.

A poc a poc, assabentat el veïnat que anava a tenir lloc la primera exploració, va anar congregant-se un munt de gent que la policia municipal s'encarregà de mantenir fora de la tanca metàl·lica: dins sols hi havia els membres del centre i els companys de l'escola d'espeleologia.

Cap a les nou del matí el primer membre de l'Escola, Paco li deien, si no recorde malament, va començar a fer el primer ancoratge, a uns cinc metres de la superfície, pel primer fraccionament de la corda d'uns 100 m que utilitzaríem per baixar. Es tractava de fer un forat a la roca on col·locàvem un cargol i una anella de seguretat i donàvem un poc de vol a la corda per tal que no refregara la roca. Esta feina es devia fer cada cop que la corda tocava la roca, però no va fer falta cap altre ancoratge, anàrem directes al fons. S'hi feia servir una corda estàtica (una corda no elàstica), com les d'escalada, que estan dissenyades per absorbir tensions fortes. La corda estàtica manté quasi constant la llargària i el grossària.

Quan Paco va arribar baix, em va tocar el torn. Superat el fraccionament, m'esperava un descens del qual no veia el final; havia baixar per la corda amb un descensor (un instrument amb una sèrie de corrioles, que segons comprimeixes una palanca, baixes més o menys ràpid). El sentit comú em feia anar a poc a poc. Feia molt de respecte, tan la grandària de la cavitat, com la fondària, la foscor i el silenci que es percebia a dalt.

Després d'un temps que em va semblar una hora (s'havien escolat no més de 10 minuts des del fraccionament), vaig arribar al capdamunt del munt de runes que havien caigut des de la superfície. S'hi podien vore una gran quantitat de branques i arrels dels tarongers engolits i una impressionant muntanya d'argila que arribava fins als 73 m des de dalt. Aquesta era la fondària del forat.

Una vegada a peu pla i alliberat de la corda, vàrem esperar el tercer espeleòleg i vàrem intentar explorar un poc el fons, cosa que va resultar pràcticament impossible, atesa la quantitat de fang que hi havia, i on ens enfonsàvem fins els genolls.

Tot i això, vàrem comprovar que hi havia una gran bòveda, perfectament arrodonida per l'acció de l'aigua; igual que les parets del avenc i que cap a la part sud-est s'hi trobava una galeria amb aigua, a la qual no poguérem accedir per culpa de l'esmentat fang i també perquè no portàvem l'equip adequat.

Va arribar l'hora de tornar a eixir. Primer, va pujar l'últim dels espeleòlegs que va baixar, després Paco i per últim jo. L'ascens es feia per la mateixa corda, mitjançant un aparell que anava al pit, enganxat a un arnés, que feia que cada vegada que feies un botet cap amunt no pogueres tornar avall i a uns estreps als peus enganxats a uns altres aparells que

nosaltres déiem *punyets*, i que anaven també a la corda i amb les mateixes característiques que el del pit, pujaven però no tornaven a baixar. Així a base de pujar els punyets enganxats als peus i després estirant el cos cap amunt anaves pujant.

Tot va anar bé fins arribar al fraccionament. Allí, bé per l'acció del fang que duia la corda, i es va transferir al bloquejador de pit, bé perquè aquest tenia un defecte, em vaig quedar bloquejat i m'era impossible superar l'últim obstacle. Va ser una estona de bastant tensió, sobretot, pels espectadors i companys que no sabien exactament què era el que passava. Jo em trobava bastant segur, perquè estava assegurat a la corda i a l'anella que hi havia clavada a la paret, així que jo veia el problema i la solució, però el companys no massa. Els vaig demanar que em passaren una altra corda, em vaig assegurar a l'arnés meu i, per l'altra banda, a dalt, per tal que si alguna cosa no anava bé, no caigués. I em vaig posar a traure el cargol que hi havia a la roca. Quan ja estava quasi tot fora, els vaig dir que aguantaren fort, i una vegada treia del tot la rosca em varen ajudar a pujar els últims metres.

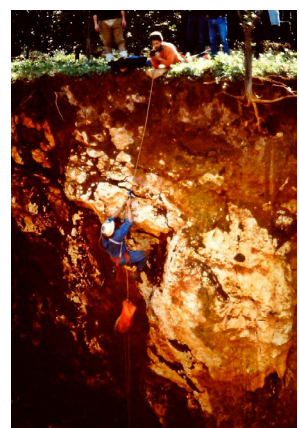
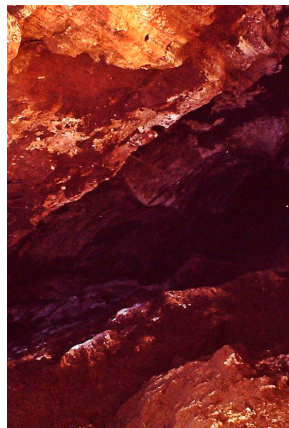
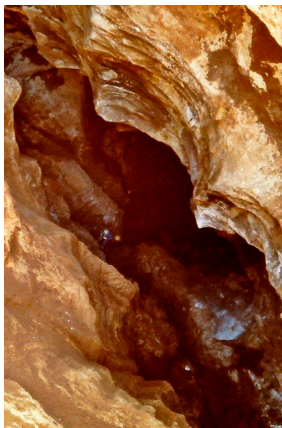
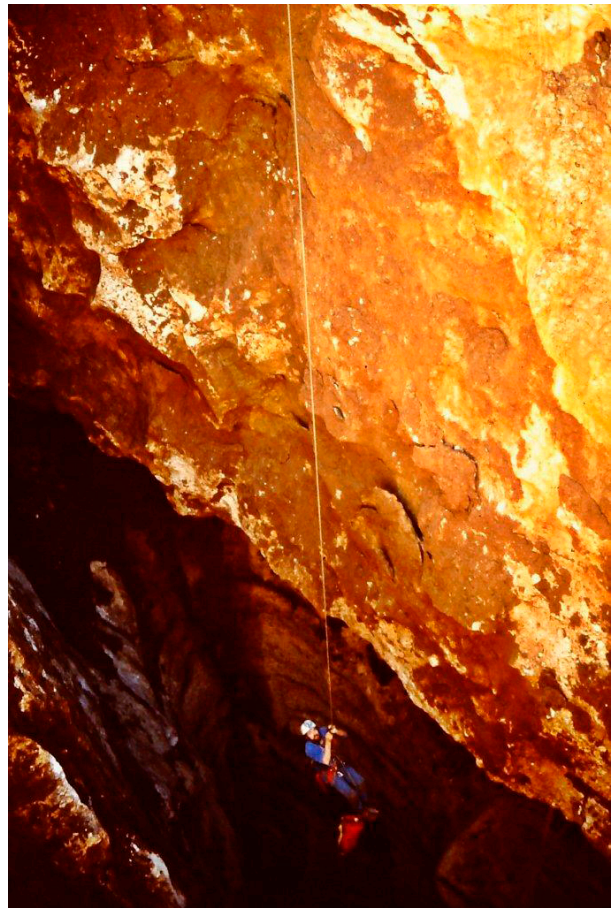
El públic va esclatar en aplaudiments com si estigueren mirant un número de circ amb suspens i tot.

Vàrem tornar a baixar els dies 13 de març del 1983 i l'11 de setembre del mateix any. En esta última davallada vaig tornar a baixar jo.

L'1 de juliol de 1984, membres del grup espeleològic Vilanova i Piera de València, dirigits pel geòleg Poly Garay, varen fer un estudi científic sobre el forat i la seua formació, i n'alçaren plànol. Les mesures del Clot del Lirio eren semblants a les tretes pels espeleòlegs del Centre Excursionista de Pedreguer.

Actualment les mesures de la boca han superat els 25 m de llarg i els 15 d'ample; els voltants estan plens de vegetació, un gran matollar i arbres .

Anys posteriors de molta pluja, l'aigua ha arribat, pràcticament dalt, fins on estava la coberta original. Era una aigua d'un color maragda intensísim, com no n'havia vist mai. No fa molt de temps amb un dron s'ha sobrevolat el forat i s'ha pogut veure al fons: com roques llavades, senyal que l'aigua s'ha emportat el munt d'argila que feia impossible l'exploració. Pot ser es l'hora de tornar a baixar.

Fotografies de la primera davallada a l'avenc de Pedreguer, el 27 de febrer de 1983, a càrrec del CEP.
Fotografies de JORDI DOMÉNECH

